

Історія кафедр нейрохірургії

УДК 061.12:614.2.07:616.8—089“55”

Кафедрі нейрохірургії Київської медичної академії післядипломної освіти — 55 років

Педаченко Г.П., Поліщук М.Є.

Київська медична академія післядипломної освіти ім. П.Л.Шупика, м.Київ, Україна

Ключові слова: кафедра, нейрохірургія, академія післядипломної освіти

Кафедра нейрохірургії Київської медичної академії післядипломної освіти була створена в 1945 р. на базі нейрохірургічної клініки Київського психоневрологічного інституту, ре-

З січня 1960 р. по липень 1993 р. кафедру очолював проф. Г.П.Педаченко.

Г.П.Педаченко у 1954 році здобув ступінь кандидата медичних наук, у 1959 р. став стар-

О.І.Арутюнов

А.П.Ромоданов

Г.П.Педаченко

організованого в 1950 р. в Київський інститут нейрохірургії МОЗ України.

Організував і очолював з 1945 по 1960 р. кафедру нейрохірургії проф. О.І.Арутюнов.

Акад. АМН СРСР, проф. О.І. Арутюнов — організатор нейрохірургічної служби в Україні; директор Київського інституту нейрохірургії з 1945 по 1964 р., а з 1964 по 1978 р. — директор Інституту нейрохірургії ім. М.Н.Бурденка. Основні напрямки наукової діяльності О.І.Арутюнова: пухлини головного мозку, патологія судин головного мозку, больові синдроми, патологія хребта, наслідки вогнепальних поранень, черепно-мозкова травма. О.І.Арутюнов створив школу нейрохірургів в Україні.

В 1954—1955 р. під час відрядження проф. О.І.Арутюнова до Китаю обов'язки завідуючого кафедрою виконував проф. А.П.Ромоданов

шим науковим співробітником, з 1959 р. — доцент, з 1965 р. — доктор медичних наук, з 1966 — професор. Темою докторської дисертації обрав: “Хірургічне лікування мозкових геморагічних інсультів”. З 1968 по 1987 р. — завідуючий відділом травми центральної нервової системи і патології судин головного мозку Київського інституту нейрохірургії. Підготував велику школу нейрохірургів як в Україні, так і в Радянському Союзі. Основними науковими напрямками були: підготовка нейрохірургічних кадрів, дослідження цереброваскулярної патології, черепно-мозкової травми, ліквородинаміки при нейрохірургічній патології, патології судин екстракраніальних відділів голови. Під керівництвом Г.П.Педаченко виконано 3 докторські та 32 кандидатські дисертації. Він автор близько 500 наукових публікацій, у тому числі 9 монографій,

М.Є.Поліщук

6 учбових посібників; 30 винаходів та 82 раціоналізаторських пропозицій.

З липня 1993 р. кафедру очолює член-кор. АМН України, проф. М.Є.Поліщук.

Проф. М.Є.Поліщук — провідний фахівець з розробки хірургічного лікування гострих порушень мозкового кровообігу, поєднаної черепно-мозкової травми, хреботно-спинномозкової травми; з організації невідкладної нейрохірургічної допомоги, з розробки стандартів та алгоритмів у нейрохірургії, головний нейрохірург УОЗ м. Києва (з 1985 р.), директор клініки нейрохірургії ЛШМД, науковий керівник клініки спінальної патології інституту нейрохірургії. Автор близько 300 наукових праць, з них 13 монографій, 18 винаходів, 63 раціоналізаторських пропозицій. Керівник 22 кандидатських та 2 докторських дисертацій.

У різний час на кафедрі працювали В.А.Шуліка-Карачанський, О.А.Крістер, Я.І.Файнзільбер, О.Л.Духін, О.П.Бурлуцький, П.Г.Тананайко, І.Д.Віроzub, Ю.Д.Соснов, В.Г.Караванов, І.С.Глушкова, Р.Л.Андрійко, Я.В.Пацко, В.В.Хозяїнов, О.Є.Дунаєвський та інші.

В 1945 р. кафедра мала 13 нейрохірургічних ліжок. У даний час базою кафедри є Інститут нейрохірургії з 380 лікувальними ліжками (15 клінічних відділів), Київська лікарня швидкої медичної допомоги з 130 нейрохірургічними ліжками, Київська обласна клінічна лікарня з 60 нейрохірургічними ліжками.

З 1945 р. кафедрою проведено 152 навчальних цикли (з них з 1960 р. — 125): циклів спеціалізації — 55, загального і тематичного удосконалення з питань нейротравми, нейроонкології, лікування больових синдромів, судинних уражень нервової систе-

ми та ін. — 82, виїзних циклів — 15. На цих циклах навчалися 2790 лікарів, з них близько 40% лікарів з України.

На кафедрі пройшли підготовку через спеціалізацію, аспірантуру, клінічну ординатуру нейрохірурги із Домініканської Республіки (2), Індії (1), Лівану (5), Палестини (1), Ізраїлю (1), котрі працюють нейрохірургами, а деякі і професорами медичних університетів як в себе на батьківщині, так і в країнах Європи. Тут щорічно навчаються слухачі з 20—30 суміжних кафедр (хірурги, травматологи, невропатологи, психіатри, судмедексперти тощо), які знайомляться з актуальними питаннями нейрохірургії.

З 1992 р. кафедра готує лікарів-інтернів, за цей час підготовлено 150 нейрохірургів.

За період існування кафедри підготовлено 9 докторів і 81 кандидата медичних наук, 64 лікарі навчалися в клінічній ординатурі і 36 — в аспірантурі. Зараз на кафедрі навчаються 12 аспірантів і клінічних ординаторів; 7 з них з далекого зарубіжжя.

В останні роки підвищилися вимоги до атестації лікарів. Для підготовки до атестації проводяться передатестаційні цикли навчання. Дедалі вагомніше місце займає комп'ютеризація педагогічного процесу і проведення заліків на відповідну кваліфікаційну категорію.

Значна більшість професорів та доцентів-нейрохірургів медичних вузів України, майже всі завідувачі нейрохірургічними відділеннями і близько 80% лікарів-ординаторів цих відділень проходили підготовку з нейрохірургії на кафедрі.

Наукова робота кафедри проводиться в співдружності з працівниками Інституту нейрохірургії АМН України. Основні напрямки наукової роботи кафедри в минулому і тепер:

— діагностика та лікування хірургічної патології судин головного мозку;

О.І.Арутюнов оглядає хворого

Кафедра нейрохірургії КМАПО сьогодні

- ангиографічна діагностика нейрохірургічної патології судин головного мозку;
- нейрохірургічна діагностика пухлин і травматичних уражень головного мозку;
- хірургічне лікування внутрішньочерепних гематом і забоїв головного мозку;
- нейрохірургічна діагностика і лікування патології хребта і спинного мозку;
- поєднана та множинна травма ЦНС;
- вивчення особливостей черепно-мозкової травми у хворих різного віку, а також при алкогольній інтоксикації і соматичній патології;
- організація невідкладної нейрохірургічної допомоги.

Працівниками кафедри опубліковано 46 монографій, 15 учбових посібників, 32 навчальні лекції, 853 наукові статті. Одержано 45 авторських свідоцтв на винаходи, 150 раціоналізаторських пропозицій. Видано 32 методичні рекомендації.

Співробітники кафедри беруть активну участь у міжнародних, всеукраїнських з'їздах, конгресах, конференціях, виступають на них з доповідями.

Лікувальна робота проводиться у відділеннях Інституту нейрохірургії, Київської лікарні швидкої медичної допомоги м. Києва, Київської обласної клінічної лікарні.

На кафедрі працюють:

— член-кореспондент АМН України, проф. Сергій Андрійович Ромоданов. Основні напрямки наукової діяльності: судинна нейрохірургія, нейроонкологія. Автор 200 наукових праць, з

них 5 монографій, 17 винаходів, захищених авторськими свідоцтвами, 36 раціоналізаторських пропозицій. Під його керівництвом виконано 17 кандидатських дисертацій та 2 докторські;

— доцент кафедри нейрохірургії Тетяна Іванівна Макеєва, канд. мед. наук. Основні напрямки наукової діяльності: нейротравма, нейроонкологія. Автор 52 наукових робіт, в тому числі 1 монографії;

— доцент кафедри нейрохірургії Микола Іванович Оришака, канд. мед. наук. Автор 42 наукових робіт, в тому числі 1 монографії, 22 раціоналізаторських пропозицій. Основний напрямок наукової діяльності: гіпербарична оксигенація в нейрохірургії;

— асистент кафедри нейрохірургії Андрій Володимирович Муравський, канд. мед. наук. Автор 34 наукових праць. Основні напрямки наукової діяльності: спінальна патологія, черепно-мозкова травма, інфекційно-запальні ускладнення в нейрохірургії;

— асистент кафедри нейрохірургії Анатолій Олександрович Короткоручко, канд. мед. наук. Автор 35 наукових праць. Основні напрямки наукової діяльності: нейроанестезіологія, інтенсивна терапія в нейрохірургії.

Кафедре нейрохирургии Киевской
медицинской академии последипломного
образования — 55 лет

Педаченко Г.А., Полищук Н.Е.

Авторы приводят основные сведения о научной и лечебной деятельности сотрудников кафедры нейрохирургии Киевской медицинской академии последипломного образования за 55 лет. Кафедра была организована в 1945 г. В настоящее время она является базовой по подготовке нейрохирургических кадров в Украине. На кафедре проводятся циклы тематического усовершенствования, передатестационные циклы, циклы специализации, здесь проходят подготовку интерны.

The faculty of neurosurgery Kiev medical
academy of postgraduation education 55 years.

Pedachenko G.A., Polischuk M.E.

The faculty of neurosurgery Kiev medical academy of postgraduation education was organized in a 1945. Now faculty is base on preparation of neurosurgeon on Ukraine. kn faculty the cycles of thematic improvements, specialization are carried out, pass preparation young neurosurgeon. The faculty carries out large scientific, publishing, medical work.